ד מעברא דיעלא שם. ה הרא"ש שם (סי' יז). ו טור.

ב [ד]**לְהַטּוֹת הַנֵּר** (יג) **כְּדֵי** (כ) **לְהַרְחִיק הַשֶּׁמֶן מִן הַפְּתִילָה** (יד) **חֲשִׁיב כְּבוּי** (טו) **וְאָסוּר. [ה]וְכֵן אָסוּר לְקַח פְּתִילָה מִנֵּר הַדָּלוּק אֲפִלּוּ לְתָנָה * בְּנֵר אַחֵר, שֶׁהֲרֵי כְּשֶׁמּוֹצִיאָהּ** (טז) * **מִיָּד הוּא מְכַבֶּה אוֹתָהּ. הַגָּה: וּמֻתָּר** (יז) **לְהוֹסִיף** (ו) **פְּתִילוֹת לְנֵר דּוֹלֵק כְּדֵי שֶׁיַּבְעִיר הָרַבֵּה בְּמְהֵרָה** (יח) * **וְיִכְבֶּה בְּמְהֵרָה** (ר"ן פרק (אין צדין) [יום טוב] (סה ד"ה והמפקפק)): **ג [ו]נֵר**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

שָׁפָא נִשְׁאֲרָה בַּתַּעֲרוֹבוֹת וְשָׁפָא לֹא הָיְתָה לָבְסוֹף. וְצֵיץ בְּיוֹדֵעַ דַּעָה סִימָן ק"י בְּדִינֵי סְפֵק סְפֵקָא, [דְּ]בְרָבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מְתִירִין מִהֲנֵי סְפֵק סְפֵקָא לְצָרֵךְ וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּסָפֵק אִם יֵשׁ כָּאן אִסּוּר, וְהָעֲלָה לְהַתִּיר לֶאֱכל הַתַּבְשִׁיל בְּיוֹם טוֹב, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הַיטֵב

אֲחֵרִים מַתָּר לְכַבּוֹת. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה). וְצֵיץ לְצֵיל סִימָן של"ד סָעִיף כ"ו דְּמַבְאָר דְּבִזְמַן הַזֶּה שָׁאנוּ שְׁרוּיִים בֵּין הַגּוֹיִים וְיֵשׁ חֲשַׁשׁ סַכָּנַת נְפָשׁוֹת מַתָּר לְכַבּוֹת אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת עַיֵּן שָׁם: **ב** (ה) [ל]**הַרְחִיק.** זֶה מִירֵי שֶׁיִּשָּׁאֵר כָּךְ וְלֹא יַחֲזֹר וְהָיָה עָלָיו הַשֶּׁמֶן. וְנִרְאֶה לִי מִזֶּה בְּאִם מֹשֶׁה וּמַשִּׁיךְ הַשֶּׁמֶן קָצַת מִן הַפְּתִילָה כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לְאָחֹז בַּפְּתִילָה וּלְהוֹצִיאָהּ קָצַת טְפֵי מִפֹּה שֶׁהָיְתָה תְּחִלָּה חוֹזֵר וְיִהְיֶה הַשֶּׁמֶן אֵלֶיהָ, וְהוּא כְּדֵי שֶׁתִּדְלֹק יָפָה, מַתָּר, וְלֹא אָמְרִינַן שֶׁכְּשֶׁעָה שֶׁמַּשִּׁיךְ הַשֶּׁמֶן מִתְּחִלָּה הָיוּ לִיהּ מְכַבֶּה. ט"ז. **(ו) פְּתִילוֹת.** וְהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לְכַפֵּל נֵר שֶׁל שַׁעֲנָה כְּדֵי שֶׁיִּשָּׁרֵף בְּמְהֵרָה, עַיֵּן סָעִיף ט. וְכֵן מֻתָּר לְהַטּוֹת בְּנֵר שֶׁל שַׁעֲנָה הָאַשׁ לְמֹשֶׁה קָצַת כְּדֵי שֶׁיִּתְּזוּ הַשַּׁעֲנָה וְיַחֲזוֹרוּ לְמַעְלָה וְכֵן יַעֲשֶׂה פְּעָמִים הַרְבֵּה כְּדֵי שֶׁבְּמְהֵרָה יִשָּׂרֵף כָּל הַנֵּר וְכֵן בְּנֵר שֶׁל חַלָּב מֻתָּר, אַף עַל פִּי שֶׁנִּמַּס כִּבְרִי עַל יְדֵי שֶׁהָיָה גּוּף הַנֵּר מִכָּל מָקוֹם מַתָּר דְּעַל יְדֵי הַשָּׁיָה וְדֹמֶי לְמִרְבֶּה בְּפְתִילוֹת. ט"ז (סק"ו) עַיֵּן שָׁם. [אֲבָל בְּסֵפֶר אֵלִיָּה רַבָּה (סק"ט) חוֹלֵק עָלָיו וְאוֹסֵר עַיֵּן שָׁם].

בַּאוּר הֲלָכָה

עֵינָא שְׁרֵי בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי הוּא הַדִּין לְצֵיץ לְכְבוֹת הַדְּלָקָה אוֹ לְכְבוֹת הַנֵּר מִפְּנֵי תִּשְׁמִישׁ הַמִּטָּה דְּמַתָּר עַיֵּן שָׁם, וּבְסֵפֶר קָרְבַּן נְתַנְאֵל (שם) הֵבִיא דְּבָרָיו וְחָלַק עָלָיו עַיֵּן שָׁם. וּבֶאֱמֶת הַבַּיִת יוֹסֵף בְּסִימָן תצ"ו (ד"ה וכן לכחול) הֵבִיא גַּם כֵּן שָׁם דִּבְרֵי הָרַ"ן הַמֻּקָּל בָּזֶה וְכָתַב שָׁם וְכֵן שְׁאָר הַפּוֹסְקִים חוֹלְקִין עָלָיו וְכֵן כָּתַב שָׁם בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה הָאַרוּךְ (אות ב), וְגַם הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה ל"א הָאֲרִיךְ לְהַשִּׂיג עַל דִּבְרֵי הָרַ"ן בָּזֶה בְּאוֹת ל"א עַיֵּן שָׁם [וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּאוֹת ל', אִם לֹא בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, צָרִיךְ לוֹמַר אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי], **וּמָצָאתִי לְהַמְאִירִי בְּחִדּוּשָׁיו** (כב. ד"ה כי קא מבעיא) **שֶׁהֵבִיא דֵּעוֹת בָּזֶה וּמַכְרִיעַ כְּדַעַת הָאוֹסְרִין עַיֵּן שָׁם, וְגַם הָרַשְׁבָּ"א אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מֵהַמַּקִּלִּין סִיּם דְּרְאוּי לְחוּשׁ וְלֶאֱסֹר. וְעַל כֵּן בְּדַאי מַהֲבוֹן לְהַחְמִיר בְּכָל זֶה אִם לֹא בְּאֹפֶן שֶׁכָּתַב הַחַיֵּי אָדָם וּכְמוֹ שֶׁהֶעְתַּקְתִּיו לְמַעְלָה** (ד"ה או כדי):

ב * בְּנֵר אַחֵר. אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקֵט וְהוּא הַדִּין לְאוֹתוֹ נֵר גּוּפָא. וְעַל כֵּן הַלְּאַמְפִּי"ן שֶׁלָּנוּ בְּעֵת שֶׁמְּחַמְּצִים הַנֵּפְט יֵשׁ שֶׁנּוֹהֲגִין לְהַטִּיל הַשְּׁרוֹ"ף וּלְהַגְבִּיהַּ אוֹתוֹ מְעַט עִם הַפְּתִילָה וְשׁוֹפְכִין לְתוֹכוֹ הַנֵּפְט, צְרִיכִין עַל כָּל פָּנִים לְזָהֵר שֶׁלֹּא יוֹצִיאוּ לְגַמְרֵי הַפְּתִילָה מִן הַנֵּפְט דְּזֶהוּ בִּכְלַל מְכַבֶּה וְאָסוּר אֲפִלּוּ לְדַעַת הַט"ז בְּסָעִיף קָטָן ד', אֶלָּא יִהְיֶה תָּחוּב קְצָה הַפְּתִילָה בְּמְעַט הַנֵּפְט שֶׁיֵּשׁ שָׁם בְּשׁוּלֵי הַלְּאַמְפּ דְּאִפְשָׁ זֶה עַל כָּל פָּנִים לְדַעַת הַט"ז שְׁרֵי כְּמוֹ שֶׁהִתְּקִנוּהוּ בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יח). וְגַם בְּאֹפֶן זֶה אֵין הַתֵּר בָּרוּר כָּל כָּךְ דְּיֵשׁ חוֹלְקִין עַל דִּין הַט"ז כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (ס"ק יח) **אֲכָל יֵשׁ עוֹד אַחֲרוֹנִים דְּקִיְּמוּ בְּשִׁיטָתוֹ וְעַל כֵּן אֵין לְמִחוֹת בְּיַד הַמַּקִּלִּין [וְצֵיץ בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן** (שם) **שֶׁדִּין הַט"ז גּוֹפֵא שֶׁהֶעְתַּקְנוּהוּ בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה יֵשׁ סְבָרָא לְהָקֵל בְּלֹאו סַעֲמָא וְעַל כֵּן סְתָמְנוּ אוֹתוֹ לְהָקֵל בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּלַאמְפּ"ן אֵין שִׁיּוּךְ סְבָרָא זוֹ] דְּיֵשׁ לָהֶם עַל מִי לִסְמֹךְ, אֲבָל לְהַגְבִּיהַּ אֶת הַפְּתִילָה לְגַמְרֵי מִן הַנֵּפְט בְּדַאי אָסוּר בַּ"ג, וְרַק אִם כְּלָה הַנֵּפְט לְגַמְרֵי וְלֹא נִשְׁאַר רַק לְחוּת הַפְּתִילָה אָז אֵין אִסּוּר בְּהַגְבָּהָתוֹ כְּשֶׁהוּא דָּלוּק:**

*** מִיָּד הוּא מְכַבֶּה.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (שם) **בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ אִם אֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱחֹז בַּפְּתִילָה וְכוּ' הוּא מֵהַט"ז** (סק"ז). **וְיֵשׁ שָׁרוֹצִים לְהוֹרוֹת מִזֶּה לָגָלא בְּלַאמְפּ"ן שֶׁלָּנוּ בְּעֵת הַדְּלָקָה לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ בְּחוֹל שֶׁדָּרְךְ הוּא לְהוֹצִיא הַפְּתִילָה וּלְהַדְלִיקָהּ וְאַחַר כָּךְ לְהַמְשִׁיךְ הַפְּתִילָה לְתוֹכוֹ עַל יְדֵי הַשְּׁרוֹ"ף הַנַּעֲשֶׂה לָזֶה וּלְהַעֲמִיד הַזְּכוּכִית עָלֶיהָ וְאַחַר כָּךְ מוֹצִיאָהּ לְחוּץ, וְטַעֲמָם דְּאַף שֶׁבְּעֵת הַמְשָׁכַת הַפְּתִילָה לְתוֹכוֹ מְקַטֵּן הָאוֹר וְהוּא בִּכְלַל מְכַבֶּה כֵּיוָן שֶׁהוּא לְתוֹעֶלֶת שֶׁעַל יְדֵי זֶה יוּכַל אַחַר כָּךְ לְהַגְדִּיל הָאוֹר. אֲבָל בְּאֶמֶת אֵינוֹ כֵן כִּי הוּא מַפְּשׁ דְּמֵי לְהַדִּין שֶׁמּוּבָא בְּנְקִנִּים, וּמַה שֶּׁאָמְרוּ שֶׁהוּא לְתוֹעֶלֶת הַלֹּא אָפְשָׁר לְצַמְצֵם בְּתְחִלָּה לְהַכְנִיס לְתוֹךְ הַמְּאִשִּׁינְקֶ"ע אֶת הָאוֹר וּלְהַדְלִיק שָׁם הַפְּתִילָה וְלֹא לְהוֹצִיא הַפְּתִילָה לַחוּץ לְהַדְלִיקָהּ וְאַחַר כָּךְ לְהוֹרִידָהּ וּלְהַמְשִׁיכָהּ לְמַשָּׁה לְצַמְצֵם בְּתְחִלָּה בְּכְלַל מְכַבֶּה, וְכֵן נָהֲגוּ קל"ד (ע"א) דְּקִמְשַׁנֵּי הַגְּמָרָא הָתָם לֹא אָפְשָׁר הָכָא אָפְשָׁר:**

*** וְיִכְבֶּה בְּמְהֵרָה. עַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (ס"ק יט) **וּנְהַר שָׁלוֹם** (ס"ק יט) **שֶׁמְּפַקְפְּקִין עַל הָרַמ"א בְּמַה שֶּׁהוֹסִיף כְּדֵי שֶׁיְּבַעֵר הָרִבְּה וְיִכְבֶּה בְּמְהֵרָה (בָּזֶה) [זֶה] לֹא נִמְצָא בְּרַ"ן, וּבַעֲבוּדַת הַקֹּדֶשׁ"א** (ב"ת מרדכי ש"ג סי' ג) מְבֹאָר לְאִסּוּר אִם מְכֻוָּן בְּשָׁכִיל לְכְבוֹת **וְאֵינוֹ מַתִּיר אֶלָּא אִם מְכֻוָּן שֶׁיַּאִיר הָרִבְּה אַף דְּמִמֵּילָא יִכְבֶּה מְהֵרָה** וְכֵן הַבִּיא בְּאֵלִיָּה רַבָּה בֶּשֶׁם סֵפֶר הַפְּנִינִים בְּשָׁכִיל לְהָאִיר (הלי' יו"ט סי' צט), וְכֵן הוֹכִיחוּ מִלְּשׁוֹן הָרַ"ן גּוּפֵא דְּמִירֵי דְּשָׁמְכִנַן בְּשָׁכִיל לְהָאִיר וְכֵן מְצָאתִי בְּפִאֵרִי (שם ד"ה ואמר רבי יהודה) שֶׁאִם מְכֻוָּן לְמַהֵר כִּבְרִיהּ אָסוּר. **אֶלָּא** דְּנִרְאֶה דְּחִלּוּי זֶה בְּמַחֲלֹקֶת הַתּוֹסְפוֹת וְהָרוֹא"ש דְּלִהְתּוֹסְפוֹת וְהֵיכָא דְּיֵשׁ מַדִּירִין דְּלָקְפֵּן בְּסָעִיף ג' דְּמַדִּירִין לְהַדְלִיק נֵר שַׁעֲנָה הַדָּלוּק, בְּאֹמְצַע, אַף שֶׁמְּכֻוָּן כְּדֵי לְקַצְּרָהּ וּלְמַהֵר כִּבְרִיהּ הוּא הַדִּין בָּזֶה, אֲבָל לְהָרוֹא"ש דְּאוֹסֵר שָׁם הוּא הַדִּין כָּאן, וְכֵן מִרֹּאשׁ מְאֵלִיָּה רַבָּה וּבְאוּר הַגְּרָ"א שֶׁדִּין זֶה הוּא עַל פִּי הַיֵּשׁ מַדִּירִין דְּלָקְפֵּן. וְהִנֵּה נִתְבָּאֵר לְקַמָּן בְּמַשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כג) **דְּיֵשׁ לְחוּשׁ שָׁם לְדַעַת הָרוֹא"ש וְאִם כֵּן גַּם כָּאן יֵשׁ לְחוּשׁ לְאִסּוּר אִם מְכֻוָּן שֶׁיְּכַבֶּה, וּבְקֹרֶט שֶׁהָרַבֵּה רִאשׁוֹנִים כָּתְבוּ בְּפֵרוּשׁ לְאִסּוּר בָּזֶה כְּשֶׁמְּכֻוָּן לְכְבוֹת וְכַנַּ"ל. וְדַע עוֹד דְּהַט"ז** (סק"ז) **שֶׁהוֹצִיא מִדִּין זֶה דְּמֻתָּר לְהַטּוֹת מְעַט** (סק"ז): **(ז) וּמֻתָּר לְכַפֵּל נֵר שֶׁל שַׁעֲנָה הַכָּתוּב מִקֹּדֶם גַּם כֵּן יֵשׁ לְהַחְמִיר:** (שם) **מָגֵן אַבְרָהָם** (סק"ח) **בְּשֵׁם סְמַ"ק.**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (ס"ח) כתב: נר של שמן שהוא דולק יפה מותר להניח בתוכו עוד פתילות הרבה ולהדליקם כדי שיכלה השמן במהרה, ואין זה דומה לגרם כיבוי שהוא אסור כיון שהוא עושה כן על ידי ריבוי הבעירה, וכן מותר לכפול נר של שעוה ולהדליקו כדי שישרף במהרה. [אף שפסק להחמיר בהא"ש, כמובא להלן (ס"ק כג)].

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ב (ט) לְבוּשׁ. וְצֵיץ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ו) **שֶׁהֵבִיא בָּשֵׁם אֲגֻדָּה** (בראשי פ"ב סי' לג) **דְּאִם לוֹקֵחַ שֶׁמֶן כְּדֵי לֶאֱכל מֵהֶר דְּכִבּוּי זֶה לְצָרְכּוֹ אֹכֶל נֶפֶשׁ הוּא, אֶמְנָם כָּתַב דְּמִכָּמָה פּוֹסְקִים לֹא מְשֻׁמָּע הָכִי עַיֵּן שָׁם, וְצֵיץ בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל** (שם ד"ה וכן לכחול) **הֵבִיא גַּם כֵּן שָׁם דִּבְרֵי הָרַ"ן הַמֻּקָּל בָּזֶה וְכָתַב שָׁם בַּדְּרָכֵי מֹשֶׁה הָאָרוּךְ** (אות ב), **וְגַם הַיָּם שֶׁל שְׁלֹמֹה** (פ"ב) **בְּסִימָן ל"א הָאֲרִיךְ לְהַשִּׂיג עַל דִּבְרֵי הָרַ"ן בָּזֶה בְּאוֹת ל"א עַיֵּן שָׁם וְכֵן פָּסַק הַט"ז בְּאוֹת ל', אִם לֹא בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי, צָרִיךְ לוֹמַר אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב שֵׁנִי], וּמָצָאתִי לְהַמְאִירִי בְּחִדּוּשָׁיו** (כב. ד"ה כי קא מבעיא) **שֶׁהֵבִיא דֵּעוֹת בָּזֶה וּמַכְרִיעַ כְּדַעַת הָאוֹסְרִין עַיֵּן שָׁם, וְגַם הָרַשְׁבָּ"א אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מֵהַמַּקִּלִּין סִיּם דְּרְאוּי לְחוּשׁ וְלֶאֱסֹר. וְעַל כֵּן בְּדַאי מַהֲבוֹן לְהַחְמִיר בְּכָל זֶה אִם לֹא בְּאֹפֶן שֶׁכָּתַב הַחַיֵּי אָדָם וּכְמוֹ שֶׁהֶעְתַּקְתִּיו לְמַעְלָה** (ד"ה או כדי):

ב * בְּנֵר אַחֵר. אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקֵט וְהוּא הַדִּין לְאוֹתוֹ נֵר גּוּפָא. וְעַל כֵּן הַלְּאַמְפִּי"ן שֶׁלָּנוּ בְּעֵת שֶׁמְּחַמְּצִים הַנֵּפְט יֵשׁ שֶׁנּוֹהֲגִין לְהַטִּיל הַשְּׁרוֹ"ף וּלְהַגְבִּיהַּ אוֹתוֹ מְעַט עִם הַפְּתִילָה וְשׁוֹפְכִין לְתוֹכוֹ הַנֵּפְט, צְרִיכִין עַל כָּל פָּנִים לְזָהֵר שֶׁלֹּא יוֹצִיאוּ לְגַמְרֵי הַפְּתִילָה מִן הַנֵּפְט דְּזֶהוּ בִּכְלַל מְכַבֶּה וְאָסוּר אֲפִלּוּ לְדַעַת הַט"ז בְּסָעִיף קָטָן ד', אֶלָּא יִהְיֶה תָּחוּב קְצָה הַפְּתִילָה בְּמְעַט הַנֵּפְט שֶׁיֵּשׁ שָׁם בְּשׁוּלֵי הַלְּאַמְפּ דְּאִפְשָׁ זֶה עַל כָּל פָּנִים לְדַעַת הַט"ז שְׁרֵי כְּמוֹ שֶׁהִתְּקִנוּהוּ בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק יח). וְגַם בְּאֹפֶן זֶה אֵין הַתֵּר בָּרוּר כָּל כָּךְ דְּיֵשׁ חוֹלְקִין עַל דִּין הַט"ז כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן (ס"ק יח) **אֲכָל יֵשׁ עוֹד אַחֲרוֹנִים דְּקִיְּמוּ בְּשִׁיטָתוֹ וְעַל כֵּן אֵין לְמִחוֹת בְּיַד הַמַּקִּלִּין [וְצֵיץ בְּשַׁעַר הַצִּיּוּן** (שם) **שֶׁדִּין הַט"ז גּוֹפֵא שֶׁהֶעְתַּקְנוּהוּ בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה יֵשׁ סְבָרָא לְהָקֵל בְּלֹאו סַעֲמָא וְעַל כֵּן סְתָמְנוּ אוֹתוֹ לְהָקֵל בַּמִּשְׁנָה בְּרוּרָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּלַאמְפּ"ן אֵין שִׁיּוּךְ סְבָרָא זוֹ] דְּיֵשׁ לָהֶם עַל מִי לִסְמֹךְ, אֲבָל לְהַגְבִּיהַּ אֶת הַפְּתִילָה לְגַמְרֵי מִן הַנֵּפְט בְּדַאי אָסוּר בַּ"ג, וְרַק אִם כְּלָה הַנֵּפְט לְגַמְרֵי וְלֹא נִשְׁאַר רַק לְחוּת הַפְּתִילָה אָז אֵין אִסּוּר בְּהַגְבָּהָתוֹ כְּשֶׁהוּא דָּלוּק:**

*** מִיָּד הוּא מְכַבֶּה.** עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (שם) **בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ אִם אֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱחֹז בַּפְּתִילָה וְכוּ' הוּא מֵהַט"ז** (סק"ז). **וְיֵשׁ שָׁרוֹצִים לְהוֹרוֹת מִזֶּה לָגָלא בְּלַאמְפּ"ן שֶׁלָּנוּ בְּעֵת הַדְּלָקָה לַעֲשׂוֹת בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ בְּחוֹל שֶׁדָּרְךְ הוּא לְהוֹצִיא הַפְּתִילָה וּלְהַדְלִיקָהּ וְאַחַר כָּךְ לְהַמְשִׁיךְ הַפְּתִילָה לְתוֹכוֹ עַל יְדֵי הַשְּׁרוֹ"ף הַנַּעֲשֶׂה לָזֶה וּלְהַעֲמִיד הַזְּכוּכִית עָלֶיהָ וְאַחַר כָּךְ מוֹצִיאָהּ לְחוּץ, וְטַעֲמָם דְּאַף שֶׁבְּעֵת הַמְשָׁכַת הַפְּתִילָה לְתוֹכוֹ מְקַטֵּן הָאוֹר וְהוּא בִּכְלַל מְכַבֶּה כֵּיוָן שֶׁהוּא לְתוֹעֶלֶת שֶׁעַל יְדֵי זֶה יוּכַל אַחַר כָּךְ לְהַגְדִּיל הָאוֹר. אֲבָל בְּאֶמֶת אֵינוֹ כֵן כִּי הוּא מַפְּשׁ דְּמֵי לְהַדִּין שֶׁמּוּבָא בְּנְקִנִּים, וּמַה שֶּׁאָמְרוּ שֶׁהוּא לְתוֹעֶלֶת הַלֹּא אָפְשָׁר לְצַמְצֵם בְּתְחִלָּה לְהַכְנִיס לְתוֹךְ הַמְּאִשִּׁינְקֶ"ע אֶת הָאוֹר וּלְהַדְלִיק שָׁם הַפְּתִילָה וְלֹא לְהוֹצִיא הַפְּתִילָה לַחוּץ לְהַדְלִיקָהּ וְאַחַר כָּךְ לְהוֹרִידָהּ וּלְהַמְשִׁיכָהּ לְמַשָּׁה

הִלְכוֹת יוֹם טוֹב סִימָן תקיד

שֶׁל שַׁעֲוָה שָׁרוּצָה לְהַדְלִיקוֹ בְּיוֹם טוֹב וְחָסֵר עָלָיו שֶׁלֹּא יִשָּׁרֵף כֻּלּוֹ, יָכוֹל (יט) לִתֵּן סְבִיבוֹ (כ) קֶרֶם (ו) שֶׁיַּדְלִיקֶנּוּ (כא) * דָּבָר הַמּוֹנֵעַ מִלִּשָּׂרֵף, בְּעִנְיָן שֶׁיִּכְבֶּה כְּשֶׁיַּגִּיעַ שָׁם. הַגָּהָה: (כב) וְיֵשׁ מַתִּירִין לַחְתּוֹךְ נֵר שֶׁל שַׁעֲוָה בְּאוֹר, דְּהֵינוּ (מ) * שֶׁמַּדְלִיקִים גַּם לְמַטָּה כְּדֵי לְקַצְּרָהּ (כג) וְכֵן נוֹהֲגִין, אֲבָל (כד) עַל יְדֵי (ט) סַכִּין אָסוּר (ההגהות מיימוני פרק (ד') [ד״] (הלכות יום ו)

בַּאֵר הֵיטֵב

אָסוּר לְחַפֵּם נֵר שֶׁל שַׁעֲוָה לְדַבְּקוֹ בְּמְנוֹרָה מִשּׁוּם דְּהֵרִי מְמָרֵחַ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן שי״ד (ס״ק א). וְכָתַב בְּסֵפֶר הַזִּכְרוֹנוֹת (זכרון ט פ״א, המחוקן) דְּאָסוּר לִגְּעַ בְּשַׁעֲוָה שֶׁמָּא יִמְרַח, כְּנֶגֶד הַגְּדוֹלָה סִימָן שי״ד (הגה״ט). וְכָתַב הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ו) וְלִי נִרְאֶה דְּכִשְׁמַדְּבִיקוֹ בְּמְנוֹרָה לֹא הֲרֵי מְרִיחַ דְּמֻמְרָח תּוֹלָדָה דְּמָחַק וְאִם אֵינוֹ מִשְׁפְּשְׁפוֹ לֹא הֲרֵי מְרִיחַ, אֶלָּא דְּאָסוּר לְדַבֵּק גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִמְרַח אֲבָל מַתִּיר לְטַלְטֵל דְּלֹא גָּזְרִינַן שֶׁמָּא יִמְרַח. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ: **ג (ז) שֶׁיַּדְלִיקֶנּוּ.** וְלָכֵן יֵשׁ לְהִזָּהֵר אוֹתָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם צְרוֹעֲנְגִי״ל, שֶׁאֵין הַנֵּר דּוֹלֵק אֶלָּא עַד שֶׁיַּגִּיעַ לַצְּרוֹעֲנְגִי״ל, שֶׁלֹּא לִתֵּן בְּתוֹכוֹ בְּיוֹם טוֹב אִם לֹא קֹדֶם שֶׁמַּדְלִיקִין. מֵהָרַי״ל. אֲבָל הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ו) כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, דְּהָרַא״ש (פ״ב סי׳ י״ז) כָּתַב אַף עַל גַּב דְּגָרַם כִּבּוּי שְׁרֵי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן של״ד סָעִיף כ״ב הֵינוּ כְּשֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ בְּדָבָר הַדּוֹלֵק אֶלָּא בְּגוֹרֵם דָּבָר הַחוֹצֵץ לְגַבֵּי דְּהֵינוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ כָּאן שֶׁמַּפְרִיחַ סְבִיבוֹ דָּבָר הַמְעַכֵּב הַהִבָּעֲרָה, אֲבָל לֹא יִמְצַע הַהִבָּעֲרָה בְּמֶה שֶׁלֹּקֶת מִגּוּפוֹ שׁוּם חֵלֶק כְּגוֹן הַשֶּׁמֶן וְהַפְּתִילָה שֶׁשְּׁנֵיהֶן גּוֹרְמִין הַדְּלָקָה וְהַמַּפְסִיעַ מֵאֶחָד מֵהֶם מִמְּהֵר אֶת הַכִּבּוּי, עַד כָּאן. לְכָן נִרְאֶה לִי דְּלֹא אָסַר הָרַא״ש אֶלָּא לִקֹּחַ מִגּוּפוֹ דְּבָר הַדּוֹלֵק אֲבָל כְּשֶׁנּוֹתֵן דָּבָר חוּצָה לְהּ שְׁרֵי וְכֵן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שַׁעֲוָה וּלְדַבְּקוֹ בְּכֹתֶל אוֹ בְּמְנוֹרָה, גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִמְרַח דְּהֵינוּ שֶׁיַּשְׁפְּשֵׁפֶנּוּ לְהַחֲלִיקוֹ עַל פְּנֵי שֶׁטַח הַכֹּתֶל וְהוּא תּוֹלָדָה דִּמְמַחֵק: **ג (יט) לִתֵּן סְבִיבוֹ וְכוּ׳.** דִּלְחָתְכוֹ בְּסַכִּין אָסוּר, דְּמַה שֶּׁחוֹתְכָהּ לְשָׁתַּיִם וְעוֹשֶׂה לְכָל אַחַת נֵר בִּפְנֵי עַצְמוֹ הוּא בִּכְלָל תִּקּוּן מָנָא. וּלְחָתְכָהּ עַל יְדֵי אוּר קֹדֶם הַדְּלָקָה דְּמֻתָּר לְכַלְמָא וִיכוֹלִין לְהַדְלִיקָן בְּסָעִיף ח׳ אֵינוֹ רוֹצֶה כִּי כַּוָּנָתוֹ שֶׁיִּשָּׂאֵר לוֹ חֲתִיכַת נֵר לְהַדְלִיק עוֹד פַּעַם אַחֶרֶת וְאִם יַדְלִיקֶנָּה בְּאוּר יִדְלְקוּ שְׁתַּיִם וְלֹא יִשָּׂאֵר מְאוּמָה: **(כ) קֶרֶם שֶׁיַּדְלִיקֶנּוּ.** דְּאַף עַל גַּב דְּקַיְמָא לַן בְּסִימָן של״ד סָעִיף כ״ב דְּגָרַם כִּבּוּי שְׁרֵי הֵינוּ שֶׁם שֶׁאֵינוֹ נוֹגֵעַ בְּדָבָר הַדּוֹלֵק עַיֵּן שָׁם, אֲבָל כָּאן נוֹגֵעַ בַּשַּׁעֲוָה (כג) שֶׁמּוּכָנָת כְּלָּה לְהַדְלָקָה וְלָכֵן בֵּין שֶׁחוֹתֵךְ אוֹתָהּ וּמַקְצִרָהּ וּבֵין שֶׁעוֹשֶׂה אֵיזֶה דָּבָר סְבִיבָהּ שֶׁיִּכְבֶּה הַפְּתִילָה כְּשֶׁתַּגִּיעַ לָשֶׁם אָסוּר, זֶהוּ סְבָרַת (כד) הַמְחַבֵּר.[א] אֲבָל כָּמָּה (כה) אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים עַל זֶה וְסִבְרִי דַּאֲפִלּוּ לְאַחַר שֶׁהִדְלִיקָהּ גַּם כֵּן מֻתָּר לִתֵּן דָּבָר הַמּוֹנֵעַ מִלִּשָּׂרֵף מַאַחַר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה בְּגוּף דָּבָר הַנִּדְלָק: **(כא) דָּבָר הַמּוֹנֵעַ מִלִּשָּׂרֵף.** כְּגוֹן שֶׁיִּתֵּן סְבִיבוֹ חוֹל וּכְהָאי גַּוְנָא, וְהוּא הַדִּין דְּמֻתָּר לְתַחֵב אוֹתוֹ לְתוֹךְ (כה) חוֹל תְּחוֹחַ בְּעִנְיָן שֶׁאֵין בּוֹ מִשּׁוּם עֲשִׂיַּת גֶּמָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסִימָן תצ״ח סָעִיף ט״ז בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק פ״ג), כְּדֵי שֶׁכְּשֶׁיַּגִּיעַ לַחוֹל יִכְבֶּה. וּלְפִי מַה שֶּׁבֵּאַרְנוּ בְּשָׁם כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּדָבָר הַמּוֹנֵעַ מֻתָּר לִתֵּן אֲפִלּוּ אַחַר הַדְּלָקָה יִהְיֶה מֻתָּר לְתַחֵב אוֹתוֹ בְּחוֹל אֲפִלּוּ אַחַר הַדְּלָקָה. אֲבָל לֹא יַנִּיחַ הַנֵּר (כו) בְּצְרוֹעֲנְגִי״ל אַחַר הַדְּלָקָה אוֹ לְהַדְבִּיק הַנֵּר בְּכֹתֶל בְּעִנְיָן שֶׁיִּכְבֶּה כְּשֶׁיַּגִּיעַ לָשֶׁם, דְּהֵרֵי כְּאִלּוּ חוֹתֵךְ מִן הַנֵּר (כז) וְזֶה אָסוּר לְכַלְמָא עַלְמָא לְדַעָה רִאשׁוֹנָה, מַאַחַר שֶׁעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה בְּגוּף דָּבָר הַנִּדְלָק כְּדֵי לְמַהֵר כִּבּוּיוֹ הֲרֵי בִּכְלַל מְכַבֶּה: **(כב) וְיֵשׁ מַתִּירִין לַחְתּוֹךְ וְכוּ׳.** הֵינוּ אֲפִלּוּ אַחַר הַדְּלָקָה, וְטַעְמָם דְּעַד כָּאן (כח) לֹא אָסְרוּ מִשּׁוּם מְכַבֶּה אֶלָּא בְּמִסְתַּפֵּק מִן הַשֶּׁמֶן שֶׁבַּנֵּר בְּשָׁעָה שֶׁהוּא דּוֹלֵק וּמִשּׁוּם שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁמִּסְתַּפֵּק מְכַהֶה אוֹרוֹ קְצָת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּנֵר שֶׁל שַׁעֲוָה דִּבְשָׁעָה שֶׁחוֹתְכָהּ לְמַשָּׂה אֵינוֹ נוֹגֵעַ זֶה לְהָאוּר כְּלָל וְרַק שֶׁאַחַר כָּךְ יְמַהֵר לְכְבוֹת וְזֶהוּ רַק בְּכְלַל גֶּרֶם כִּבּוּי וְשָׁרֵי: **(כג) וְכֵן נוֹהֲגִין.** וְכָמָּה (כט) אַחֲרוֹנִים כָּתְבוּ דָּנְכוֹן לְהַחְמִיר כְּדַעָה רִאשׁוֹנָה [ב]שֶׁאוֹסֵר בָּזֶה: **(כד) עַל יְדֵי סַכִּין אָסוּר.** שֶׁעַל יְדֵי חִתּוּכוֹ עוֹשֶׂה עוֹד פְּתִילָה לְהָאִיר, וְהֵרֵי בִּכְלַל תִּקּוּן מָנָא, (ל) אַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מְכַוֵּן לְכָךְ:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (סב) רְצוֹנוֹ לוֹמַר לְתַרֵץ בָּזֶה דְּלֹא תִּקְשֵׁי מִשַּׁלִּית שֶׁאָחֵז בּוֹ הָאוּר דְּיֵשׁ אוֹמְרִים דְּמַתִּיר לִתֵּן עָלָיו מַשְׁקִין שֶׁיִּכְבֶּה כְּשֶׁיַּגִּיעַ לָהֶם, דְּשָׁאנֵי הָתָם דְּהַשַּׁלִּית אֵינוֹ מוֹכִן לְהַדְלָקָה וּמִקְרֶה זֶה שֶׁהִפְשְׁקִין אֵינוֹ נוֹגֵעַ בְּדָבָר הַדּוֹלֵק, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּשַׁעֲוָה [פְּרִי מְגַדִּים (משב״ז סק״ו) לְיִשֵּׁב סְבָרַת הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה ואפילו להטותו) דְּמַחְמִיר בְּשַׁעֲוָה עַיֵּן שָׁם]: **(כג)** וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת מַהֲרַשַׁ״ל בְּיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (שם) בְּבַאוּר דִּבְרֵי הָרַא״ש (פ״ב סי׳ י״ז) וְהֶבְיאוֹ הָעוֹלַת שַׁבָּת (סק״ז), וְגַם הַבַּיִת מֵאִיר מְצַדֵּד כְּהַמְחַבֵּר: **(כד)** בַּ״ח (ס״ד) וְתִפְאֶרֶת שְׁמוּאֵל (שם אות ח) וְט״ז (סק״ז) וּמַגֵּן אַבְרָהָם (סק״ו) וְהַגְּרַ״א וְאֶלִיָּה רַבָּה (ס״ק יא): **(כה)** אֲבָל לְתוֹךְ חוֹל קָשֶׁה אָסוּר מִשּׁוּם עֲשִׂיַּת גֶּמָא [מַגֵּן אַבְרָהָם בְּסִימָן תצ״ח (ס״ק לב) וּשְׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים]. וּלְעִנְיָן לְתוֹחְבוֹ לְתוֹךְ מַיִם עַיֵּן בְּבַאוּר הֲלָכָה (ד״ה דבר): **(כו)** אֶלִיָּה רַבָּה (שם) וּפְרִי מְגַדִּים (שם) וְחַיֵּי אָדָם (כלל צה ס״ה): **(כז)** אַף דְּהִסַּ״ז לְקַמָּן בְּסָעִיף קָטָן י׳ מְצַדֵּד דְּהֵרֵי דִּשְׁתֵּי חֶלְקֵי הַנֵּר נִדְלָקִים אֲפִלּוּ לְדַעָה הָרִאשׁוֹנָה סָתַם, [ג]הָרְבֵּה אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִים עָלָיו בָּזֶה. [עַיֵּן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ט) וְחָמַד מֹשֶׁה (סק״ה) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ח) שֶׁהָבִיאוּ דִּבְרֵיהֶם עַיֵּן שָׁם, וְהֵם הֵבִינוּ בִּדְבָרָיו דִּכְשֶׁמַּשִּׁיב הַנֵּר מֵהַשַּׁעֲוָה טִפּוֹת לְאָרֶץ וְזֶה בְּוַדַּאי אָסוּר לְהָרַא״ש דְּמֻמְעָט הַשַּׁעֲוָה וּמְכַבֶּה הוּא, וְהַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי מְצַדֵּד לְאָסְרוֹ אַף לְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת דְּמִקְּדָם מִכֹּהֶה אוֹרוֹ עַל יְדֵי הַהַשְׁיָה וְהַהַכָּנָה לְאָרֶץ אֶלָּא שֶׁאַחַר כָּךְ מַבְעִיר יוֹתֵר, **אֲכָל אַף אִם נִפְרַשׁ דְּבָרָיו בְּאֹפֶן שֶׁאֵינוֹ מַתִּיךְ לְאָרֶץ וְרַק שֶׁעַל יְדֵי הַהַשְׁיָה וְהַהֲכָנָה עוֹלֶה הַשַּׁלְהֶבֶת וְיִשָּׂרֵף מַהֵר** (וּכְמוֹ שֶׁנִּמְצָא בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי בְּשֵׁם יֵשׁ מְפָרְשִׁים) **גַּם כֵּן אָסוּר כֵּינָן שֶׁמְּכַוֵּן בָּזֶה שֶׁתִּכְלֶה מַהֵר וְכַנַּ״ל:**

ג * דָּבָר הַמּוֹנֵעַ מִלִּשָּׂרֵף. עַיֵּן בַּמְּשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כא) שֶׁכָּתַבְנוּ כְּגוֹן עַל יְדֵי חוֹל וְכַדּוֹמֶה. **וּלְעִנְיָן לְתָחְבוֹ לְתוֹךְ הַמַּיִם, דַּעַת הַט״ז** (סק״ו) **דְּבִמְקוֹם צָרְכָּהּ קְצָת יֵשׁ לְהָקֵל. וְעַיֵּן בְּחָמַד מֹשֶׁה** (סק״ח) **שֶׁחוֹלֵק עָלָיו דְּבַמַּיִם אֵינוֹ נִכְנָס בִּכְלַל מוֹנֵעַ מִלִּשָּׂרֵף אֶלָּא בִּכְלַל מְקָרֵב כִּבּוּיוֹ כְּמְבָאֵר בְּסִימָן רס״ה בְּאַחֲרוֹנִים עַיֵּן שָׁם.** וְכֵן בְּחַיֵּי אָדָם בְּכְלַל צ״ה (שם) **גַּם כֵּן לֹא הִתִּיר זֶה רַק לְצָרְכָּהּ דָּבָר אֶחָד וּבְיוֹם טוֹב שֵׁנִי שֶׁל גָּלֻיּוֹת עַיֵּן שָׁם, וְכֵן הַגְּרַ״ז** בְּסִימָן רס״ה בְּקוּנְטְרֵס אַחֲרוֹן (סק״ג) **מִפֵּיק שָׁם לְאִסּוּר** מִשּׁוּם דְּדִבְרֵיהֶם הֵם נֶגֶד כַּמָּה פּוֹסְקִים עַיֵּן שָׁם **וְרַק אִם הוּא לְצָרְכָּהּ גְּדוֹל מַתִּיר** שָׁם עַיֵּן שָׁם טָעֲמוֹ [וּבְאֶלִיָּה רַבָּה (ס״ק יא) מְשַׁמַע דְּדַעַת הַמַּגֵּן אַבְרָהָם לְהָקֵל בָּזֶה, וְחִפַּשְׂתִּי וְלֹא מָצָאתִי בּוֹ שׁוּם רָמְז לָזֶה], **וְאַף לְדַעַת הַיֵּשׁ מַתִּירִין יֵשׁ לְהַחְמִיר:**

*** שֶׁמַּדְלִיקִים גַּם לְמַטָּה כְּדֵי לְקַצְּרָהּ.** הַגָּה מִדִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק״ח) [וְכִפְי מַה שֶּׁפֹּרְשׁוּ הַפְּרִי מְגַדִּים] **מִשְׁמַע דִּלְדַעָה זוֹ שְׁרֵי אֲפִלּוּ הֵיכִי שֶׁהַחֵלֶק הַתַּחְתּוֹן אֵינוֹ דּוֹלֵק אֹחֶר כָּךְ כְּלָל** [וּכְגוֹן שֶׁמְּהַבְהֲבָה קְצָת בְּאוּר וְאַחַר כָּךְ מְנַתֵּק אֶחָד מֵהֶבְרוֹן], וְלֹא דָּמֵי לְהָא דְּסָעִיף ח׳ דְּהָתָם כְּוָנָתוֹ שֶׁיִּשָּׁאֵר לוֹ חֲתִיכַת נֵר לְהַדְלִיק עוֹד פַּעַם אַחֶרֶת וְאִם יַדְלִיקֶנָּה בְּאוּר יִדְלְקוּ שְׁתַּיִם וְלֹא יִשָּׁאֵר מְאוּמָה, דְּהָכָא שֶׁאֵין מְכַוֵּן אֶלָּא שֶׁיִּכְבֶּה בְּמְהֵרָה שְׁרֵי אֲפִלּוּ בִּכְהָאי גַּוְנָא. **אֲבָל מִבַּמָּה אַחֲרוֹנִים מִשְׁמַע** מִלְּשׁוֹנוֹ וּמִלְּשׁוֹן הַטּוּר שֶׁלֹּא כָּתַב תַּבְשִׁיל קֹדֶם שֶׁיַּדְלִיקֶנָּה מַשְׁמַע אֲפִלּוּ אַחַר שֶׁהִדְלִיקָהּ שָׁרֵי, וְלָכֵן כָּתַב רַמַ״א וְיֵשׁ מַתִּירִין וְכוּ׳ דְּפָלִיג אַפְּרָאָ קַמַּיְיתָא. וַחֲתִיכָה הַנִּשְׁאֶרֶת אֵינָהּ אֲסוּרָה מִשּׁוּם מַקְצֶה שֶׁלֹּא הָיָה מַקְצֶה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְעוֹד שֶׁהָיָה יָכוֹל לִגְרֹם לוֹ כִּבּוּי וְאִם כֵּן לֹא אַפֵּשׁ דַּעֲתַּיהּ מִנַּיְיהּ, עַיֵּן רַ״שׁ סִימָן רע״ט. וּמִכָּל מָקוֹם נִרְאֶה לִי דְּנֵר שֶׁל מִצְוָה שֶׁהַדֶּלֶק בְּיוֹם טוֹב אַף עַל פִּי שֶׁכְּבָה אָסוּר לֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ וּלְאָכְלוֹ הוֹאִיל וְהַקְצָאָה לְמִצְוָתוֹ כְּמוֹ נוֹי סֻכָּה. עַד כָּאן לְשׁוֹן מָגֵן אַבְרָהָם: (מ) **שֶׁמַּדְלִיקִים.** פֵּרוּשׁ דְּוַקָּא כְּדֵי לְהַדְלִיק שֶׁתִּיהֶן כְּאֶחָד אֲבָל אִם עוֹשֶׂה כְּדֵי לְנַפֵּק חֵלֶק הָרִאשׁוֹן שֶׁלֹּא יִדְלֹק צַד הַשֵּׁנִי אָסוּר. יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (פ״ד סי׳ י״א). אֲבָל מִלְּשׁוֹן רַמַ״א מִשְׁמַע דְּאֲפִלּוּ אֵין צָרִיךְ לְשַׁתִּיהֶן רַק שֶׁעוֹשֶׂה כְּדֵי לְקַצְּרָהּ שָׁרֵי, וּלְדַעַת זֶה פְּשִׁיטָא דְּשָׁרֵי לְתָחֵב נֵר בְּחוֹל אֲפִלּוּ הוּא דּוֹלֵק. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח), וְכֵן כָּתַב הַט״ז (סק״י) עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן סִימָן תצ״ח סָעִיף קָטָן י״ח כָּתְבְתִּי בְּשֵׁם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם דְּאָסוּר לְתָחֵב בְּחוֹל דְּעוֹשֶׂה גֶּמָא עַיֵּן שָׁם וְכֵן דַּעַת הַשְּׁלָ״ה (מסכת פסחים פרק נר מצוה). וְטָ״ז (שם) מַתִּיר בְּצָרְךָ קְצָת לְתָחֵב הַנֵּר אֲפִלּוּ בְּמִים, עַיֵּן שָׁם: (ט) **סַכִּין.** דְּמִתַּקֵּן מִנָּא:

בַּאוּר הֲלָכָה

נֵר הַדּוֹלֵק כְּדֵי שֶׁיִּתּוּךְ הַשַּׁעֲוָה וְיִתְזְרֵנוּ לְמַעְלָה וְכֵן יַעֲשֶׂה כַּמָּה פְּעָמִים עַד שֶׁיִּכְלֶה וְיִשָּׂרֵף בְּמְהֵרָה, וְלָמַד זֶה מֵרַבּוּי פְּתִילוֹת דְּמַתִּיר הָרַמַ״א, וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ כָּאן שֶׁמְּכַוֵּן כְּדֵי שֶׁיִּכְלֶה בְּמְהֵרָה גַּם שָׁם אָסוּר כַּן נִרְאֶה לִי. וְגַם רְאִיתִי בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ט) תְּהֵא שָׁלוֹם (סק״ז) וְחָמַד מֹשֶׁה (סק״ה) וּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ח) שֶׁדָּחֲקוּ דִּבְרֵיהֶם עַיֵּן שָׁם, וְהֵם הֵבִינוּ בִּדְבָרָיו דִּכְשֶׁמַּפְשֶׁפֶשׁ הַנֵּר מִן הַשַּׁעֲוָה טִפּוֹת לְאָרֶץ וְזֶה בְּוַדַּאי אָסוּר לְהָרַא״ש דְּמֻמְעָט הַשַּׁעֲוָה וּמְכַבֶּה הוּא, וְהַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי מְצַדֵּד לְאָסְרוֹ אַף לְדַעַת הַתּוֹסָפוֹת דְּמִקְּדָם מְכַהֶה אוֹרוֹ עַל יְדֵי הַהַשְׁיָה וְהַהֲכָנָה לְאָרֶץ אֶלָּא שֶׁאַחַר כָּךְ מַבְעִיר יוֹתֵר, **אֲכָל אַף אִם נִפְרַשׁ דְּבָרָיו בְּאֹפֶן שֶׁאֵינוֹ מַתִּיךְ לְאָרֶץ וְרַק שֶׁעַל יְדֵי הַהַשְׁיָה וְהַהֲכָנָה עוֹלֶה הַשַּׁלְהֶבֶת וְיִשָּׂרֵף מַהֵר** (וּכְמוֹ שֶׁנִּמְצָא בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי בְּשֵׁם יֵשׁ מְפָרְשִׁים) **גַּם כֵּן אָסוּר כֵּינָן שֶׁמְּכַוֵּן בָּזֶה שֶׁתִּכְלֶה מַהֵר וְכַנַּ״ל:**

(ל) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ט)

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הַרַב: א] וכן דעת השו״ע הרב (ס״ט) שמותר ליתן למטה סביבות הנר דבר המונעו מלהשרף בענין שיכבה כשיגיע לשם אף לאחר שדולק. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״ח) כתב שאף שיש להחמיר כדעה הראשונה שגרם כיבוי אסור, מ״מ דינו של הרמ״א שמותר לקצר הנר ע״י שיבצירנו באמצעיתו עד שיחלקנו לב׳ נרות דולקים, אמת, והטעם משום שאע״פ שגורם כיבוי מכל מקום כיון שעושה זה ע״י ריבוי הבערה, הרי זה מותר [והיינו שמעמיד דברי הרמ״א באופן ששני החלקים נדלקים. ראה ביה״ל ד״ה שמדליקים]. **ג]** אמנם בשו״ע הרב (שם) התיר בזה, אף שהחמיר כדעה ראשונה, וכסברת הט״ז בזה, וכפי שביאר דעתו בקונטרס אחרון (ס״ב).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ז מִשְׁנָה בְּרוּרָה (שם) קִינְבָא שָׂרֵי וּכְפוּרֹשׁ הָעָרוּךְ (ערך קנב), הָרַא״ש שָׁם (סי׳ יח). ח יְרוּשַׁלְמִי בְּפֶרֶק ה׳ דְּבֵיצָה (ה״ב) וּבְרַבֵּי יוֹחָנָן וּכְתָבוֹ הַתּוֹסָפוֹת (כג. ד״ה על). וְהָרַא״ש סוֹף פֶּרֶק ב׳ דְּבֵיצָה (סי׳ כב). ט טוּר הָרַא״ש שָׁם. י טוּר בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת אֲבִיו (שו״ת הרא״ש) כְּלָל ה׳ סִימָן ח׳ וּכְמוֹ שֶׁפֵּרַשׁ הַבַּיִת יוֹסֵף (ד״ה וכתב וכו׳ בתשובה).

והגהות אשר״י ומרדכי ותוספות פרק (קמא) [ב׳] דביצה (הגי״מ סי׳ ח, מרדכי סי׳ מרפג, מוספות כב. ד״ה והמפקפק). * וּמֵהָתָם לְהַעֲמִיד נֵר (כה) בְּמָקוֹם שֶׁהָרוּחַ שׁוֹלֶטֶת כְּדֵי שֶׁיִּכְבֶּה, אֲבָל אָסוּר לְהַעֲמִידוֹ שָׁם אִם כְּבָר (י) (כו) הָרוּחַ מְנַשֶּׁבֶת (מהרי״ל (מנהגים)): ד זֵ֣ר שָׁכְבָה וְרוּצָה לְהַדְלִיקוֹ (כז) בּוֹ בַּיּוֹם, מֻתָּר (יא) (כח) לַחְתֹּךְ רֹאשׁ הַפְּתִילָה כְּדֵי שֶׁיִּהֶא נֹחַ לְדָלֵק. הַגָּהּ: (כט) וְשִׁיּוּרֵי שָׁמֶן וּפְתִילָה מֻתָּרִין אֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב אַחֵר שַׁבָּת אוֹ שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה (בית יוסף (ד״ה ולענין הלכה) בשם רוב הפוסקים): ה * חֵ֣נֵר שֶׁל (יב) בַּטָּלָה (ל) דְּהֵינוּ שֶׁאֵינוֹ צָרִיךְ לוֹ, אָסוּר לְהַדְלִיקוֹ. (לא) טאֲבָל שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת לֹא חָשִׁיב שֶׁל בַּטָּלָה יוּמֻתָּר לְהַדְלִיקוֹ אֲפִלּוּ

בַּאֵר הַיטֵב

הוּא. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם: ד (יא) לַחְתֹּךְ. אֲפִלּוּ בִּכְלִי אָסוּר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סָעִיף י׳. מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא): ה (יב) בַּטָּלָה. וְכָל מַה שֶּׁמַּדְלִיק וְעוֹשֶׂה לִכְבוֹד יוֹם טוֹב לֹא מִקְרֵי נֵר בַּטָּלָה. יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה סִימָן ל״ה, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב):

(י) הָרוּחַ. כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וְהַמְּנָהָג בְּלֵיל יוֹם טוֹב שֶׁאֵין לוֹקְחִין הַנֵּרוֹת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת לַבַּיִת כְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשִׂין בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת דִּבְכָל רָגַע וְרָגַע הָרוּחַ מְנַשֵּׁב וְאֵי אֶפְשָׁר לְהַבְחִין, דְּלֹא כְּשָׁלָ״ה (שם) שֶׁאוֹסֵר לְתָחְבוֹ בְּחוֹל רַק יוֹלִיכוֹ לְבֵיתוֹ, וְנֶהֱפַךְ

בְּאוּר הֲלָכָה

דְּכַוָּנַת הַיֵּשׁ מְתִירִין הוּא הֵיכִי שֶׁשְּׁנֵי הַחֲלָקִים נִדְלָקִין, עַיֵּן בְּט״ז לְקַמָּן בְּסָעִיף קָטָן י׳, וְכֵן מַשְׁמַע בְּבָאוּר הַגְּרָ״א, וְכֵן מָצָאתִי בְּחָכְמַת מֹשֶׁה (סי״ד) דְּבָעִינַן שֶׁיִּהֶא גַּם הַחֵלֶק הַשֵּׁנִי נִדְלָק. וְכֵן כָּתַב בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ט) דְּהָא הַיֵּשׁ מַתִּירִין נוֹבַע מִתּוֹסָפוֹת וְסִיעָתָם וְהַמְקוֹר לְדִבְרֵיהֶם הוּא מַהֲדִּין דְּלִקַּמָּן בְּסָעִיף ח׳, וְהַחָכְמַת מֹשֶׁה גַּם כֵּן הִטְעִים דְּבָרָיו מִשּׁוּם דְּאִם אֵינוֹ מַדְלִיק חֵלֶק הַמַּחֲזִיק אַף שֶׁאֵין מְכַוֵּן לַעֲשׂוֹת עוֹד פְּתִילָה הָא פְּסִיק רֵישָׁא הוּא, וּבְמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל מְיַשֵּׁב קְצָת:

* וּמֻתָּר לְהַעֲמִיד נֵר וְכוּ׳. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״כ) בְּמֶה שֶׁכָּתְבְנוּ דְּיֵשׁ מַחְמִירִין וְהוּא הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״י), וְעַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סי׳ רעז סק״ד) שֶׁדְּחָה דַּעְתִּי הַדַּיָּן עִמּוֹ מִטַּעַם הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסִימָן רס״ה (סי״ד) דְּאָסוּר לִתֵּן כְּלִי עִם מַיִם תַּחַת הַנִּיצוֹצוֹת מִטַּעַם שֶׁמָּא יִגְבְּהֵ הַכְּלִי עִם מַיִם נֶגֶד הַנִּיצוֹצוֹת וְיִכְבֶּה אוֹתָן וְהָכִי נְמִי כֵּיוָן שֶׁבְּכָל שָׁעָה מְצוּי לִהְיוֹת רוּחַ צָפוֹן שֶׁיּוֹצִיא הַכְּלִי נֶגֶד הָרוּחַ. וּמַה שֶּׁכָּתַב עוֹד וְהָעוֹלָם נוֹהֲגִין שֶׁלֹּא לְהוֹלִיךְ הַנֵּרוֹת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת מִטַּעַם זֶה, כָּתַב בְּהֶלְכָה בְּרוּרָה (סק״י) שֶׁלְּדַעְתּוֹ הוּא מֻתָּר גַּם אֲפִלּוּ אִם נַחְמִיר כְּאֵן אֵינוֹ מְכַוֵּן כְּדֵי לְכַבּוֹתוֹ וְאַדְרַבָּה הוּא רוֹצֶה שֶׁיִּאִיר לְפָנָיו, וְאִם כֵּן כָּל זְמַן דְּלֹא הָיָה הָרוּחַ וְלֹא הָיוּ פְּסִיק רֵישָׁא שֶׁיִּכְבֶּה שָׁרִי. וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי גְּרָאָה בְּהַפּוּךְ אֲפִלּוּ אִם נָקֵל בַּדִּין הָרִאשׁוֹן בָּזֶה יֵשׁ לְהַחְמִיר דְּהֶלְכָה גְּרוֹם בְּרוּדֵּי שֶׁיִּכְבֶּה:

ה * נֵר שֶׁל בַּטָּלָה. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״ל). וְעַיֵּן מְאִירֵי בְּיִצָּה דַּף י״ב (ע״א ד״ה ובירושלמי) שֶׁכָּתַב נֵר שֶׁל בַּטָּלָה, כְּלוֹמַר נֵר שֶׁעוֹשִׂין אוֹתוֹ שֶׁלֹּא לְצָרְכָּן אֶלָּא שֶׁאֵינָם רוֹצִים לַעֲמֹד בְּלֹא נֵר אֲפִלּוּ בְּשָׁעָה שֶׁהֵם יְשֵׁנִים, עַיֵּן שָׁם הַטַּעַם דְּאֵין זֶה צָרְכּוֹ יוֹם טוֹב כְּלָל. מֵיהוּ בְּנֵי אָדָם שֶׁהֵם מְפַחֲדִים לִישֵׁן אִם אֵין נֵר דָּלוּק מִסְתַּבְּרָא דְּמֻתָּר דְּהָוֵי בִּכְלַל צָרְכּוֹ גּוּפוֹ וּכְמוֹ דְּמֻתָּר לְהָחֵם חַמִּין לְרַגְלָיו, וְכֵיוָן שֶׁמְּצִינוּ בַּשַּׁ״ס דַּף כ״ה (ע״ב) בְּיַלְתָּא אִשְׁתּוֹ שֶׁל רַב נַחְמָן דְּשָׁרוּ לָהּ לְמִפַּק בַּאֲלוּנְקִי מְשׁוּם בִּיעָתוּתָא, וְעַיֵּן סִימָן תרכ״ב בְּמַגֵּן אַבְרָהָם שָׁם (סק״א). וְדַע דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״כ יב) הֵבִיא בְּשֵׁם רַשַׁ״ל (שם) דְּהָעוֹלָם אֵין נִזְהָרִין בְּנֵר שֶׁל בַּטָּלָה וְיֵשׁ לָהֶם עַל מַה שֶּׁיִּסְמְכוּ דְּהָרַמְבַּ״ם מַתִּיר עַיֵּן שָׁם, וְאָנוּ לֹא הֶעְתַּקְנוּ זֶה מְשׁוּם דְּרֹב הַפּוֹסְקִים מַחְמִירִין בָּזֶה וְכִסְפֵּיקָא דִּירוּשַׁלְמִי (פ״ה ה״ב) עַיֵּן בְּרַשְׁבָּ״א בְּחִדּוּשָׁיו (כב: ד״ה גרסינן) וּבַעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (בית מועד ש״ג סי׳ ג) וּבְרַא״ש (פ״ב סי׳ כב) וְטוּר וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ד ח״א) וְשִׁבְלֵי לֶקֶט (סי׳ רמב) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יִשַׁעְיָה דְּלֹא הִתִּיר אֶלָּא בְּנֵרוֹת שֶׁל בֵּית הַכְּנֶסֶת, וְגַם הַגְּרָ״ז (סי״ג) הִשְׁמִיט קַלָּא זוֹ, עַל כֵּן אֵין לְהָקֵל בָּזֶה. וְדַע עוֹד דְּנֵר שֶׁל יְא״ר צַיְי״ט אִם לֹא הִדְלִיקוֹ בְּעֶרֶב יוֹם טוֹב יְדַלִּיקֶנּוּ עַל כָּל פָּנִים בְּחֶדֶר שֶׁאוֹכְלִין בּוֹ דְּמוֹסִיף אוֹרָה בַּחֲדָר, וְיוֹתֵר טוֹב שֶׁיְּדַלִּיקֶנּוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת וְיֵצֵא מַחֲשַׁשׁ נֵר שֶׁל בַּטָּלָה. וּבְשָׁעַת הַדְּחַק אֶפְשָׁר דְּיֵשׁ לְהַתִּיר בְּכָל גַּוְנֵי דְּהָוֵי בְּעֵין נֵר שֶׁל מִצְוָה שֶׁהוּא לִכְבוֹד אֲבִיהֶן כֵּן מְתֻבָּאֵר בִּתְשׁוּבַת כְּתַב סוֹפֵר (סי׳ סה):

שַׁעַר הַציּוּן

(לה) הַגְּרָ״א [וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) עַל זֶה מִסָּעִיף ב׳ כַּוָּנָתוֹ בְּמַה שֶּׁכָּתַב שָׁם בְּסָעִיף קָטָן ה׳ דְּלֹא שָׁרֵי גֶּרֶם כִּבּוּי אֶלָּא בִּמְקוֹם פְּסִידָא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן של״ד סָעִיף כ״ב בְּהַגָּ״ה, בָּאֱמֶת אוֹתָהּ הַגָּ״ה אֵין לָהּ מָקוֹר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הַט״ז בְּסוֹף סָעִיף קָטָן ו׳ בְּסִימָן זֶה דְּלֹא מְצִינוּ חִבּוּר לְשִׁיטָה זוֹ, וְגַם הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּעַצְמוֹ סָעִיף קָטָן ז׳ כָּתַב דְּהָרַא״ש לֹא סְבִירָא לֵיהּ שִׁיטָה זוֹ. וְעַיֵּן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי שֶׁכָּתַב דְּאָסְתָּם טוב לְכָלֵי עָלְמָא שָׁרֵי גֶּרֶם כִּבּוּי לְכַתְּחִלָּה וּכְמִשְׁמָעוֹת הַתּוֹסָפוֹת בְּיִצָּה דַּף כ״ב (שם), וְעַיֵּן לְקַמָּן] וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הָאַלְיָה רַבָּה (סי׳ רעז סק״א) וְהַמַּשְׁאָה יְהוּדָה (שם סק״ד) כְּמוֹ שֶׁהֶבְאנוּ לְעֵיל בְּסִימָן רע״ז בְּבָאוּר הֶלְכָה (ד״ה הרוח), וְכֵן הִסְכִּים הַמַּאֲמַר מָרְדְּכַי לְהָקֵל עַל כָּל פָּנִים בְּיוֹם טוֹב: (לג) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י), וְהָעָתִיקוּ דְּבָרָיו הַגְּרָ״ז (ס״י) וְחַיֵּי אָדָם (שם ס״א). וְעַיֵּן בְּבָאוּר הֶלְכָה (ד״ה ומותר להעמידו): (לד) כֵּן מוּכָח בַּפּוֹסְקִים: ד (לה) פּוֹסְקִים, וְאֲפִלּוּ בְּיָד אָסוּר: (לה) תּוֹסָפוֹת (כב. ד״ה קנבא) וְרַא״ש (פ״ב סי׳ יח), וְהַמְחַבֵּר קִצֵּר בָּזֶה: (לו) טוּר, וַאֲפִלּוּ בִּכְלִי שָׁרֵי. אֶכֶן לְהָנֵי שֶׁמְּחַמִּירִין לְקַמָּן בְּסָעִיף י׳ אֲפִלּוּ בִּמְחֻם, אֶפְשָׁר דְּגַם בָּזֶה יֵשׁ לְהַחְמִיר: (לז) אַף דְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ט יא) מְסַתְּפֵק בָּזֶה, בְּכָל בּוֹ הֲלָכוֹת יוֹם טוֹב (סי׳ נז) כְּלָל לְהָאי דִּינָא עִם הַדִּין דְּסָעִיף י׳ בְּבָת אַחַת וְעַל שְׁנֵיהֶם הֵבִיא פְּלוּגְתָּא הָרַאֲבַ״ד וְהָרַמְבַּ״ם, דְּלְהָרַמְבַּ״ם אָסוּר בִּכְלִי וּלְהָרַאֲבַ״ד שָׁרֵי, וּמִמֵּילָא לְפִי מַה

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] אבל בשו״ע הרב (סי״ב) כתב: נר שכבה ורוצה לחזור ולהדליקו בו ביום מותר לחתוך הפחם שבראש הפתילה כדי שתהא נוחה לידלק אפילו בכלי המיוחד לכך [וראה בקונטרס אחרון סק״ד].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehador - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah